

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ J. I.**, bývajúceho v N., **2/ A. I.**, bývajúcej v N., obaja zastúpení JUDr. D. S., advokátkou v P., proti žalovanej **N.**, so sídlom v N., zastúpenej JUDr. M. B., advokátkou v P., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 209/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. februára 2011 sp. zn. 16 Co 181/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/, 2/ trovy dovolacieho konania v sume 75,48 € na účet JUDr. D. S. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom (prvým v poradí) zo 16. októbra 2009 č.k. 17 C 209/2008-71 žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietol. Účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia 1/, 2/ so zreteľom na všetky okolnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania nemohli byť dobromyseľní o tom, že im patrí právo užívania pozemku v k. ú. N., parc. č. X. (X.). Neoprávnený držiteľ v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nestáva uplynutím desaťročnej vydržacej doby vlastníkom veci. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 150 O.s.p.

Krajský súd v Prešove uznesením z 25. februára 2010 sp. zn. 16 Co 14/2010 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p.).

Okresný súd Poprad rozsudkom (druhým v poradí) z 8. septembra 2010 č.k. 17 C 209/2008-132 určil, že žalobcovia 1/, 2/ sú bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti – pozemku parc. č. X.-trvalé trávne porasty o výmere X. m² nachádzajúceho sa v k. ú. N., zapísaného na LV č. X. Správou katastra P.. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/, 2/ trovy konania 548,19 € k rukám právnej zástupkyne JUDr. D. S. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd mal za preukázané, že hranice pozemku žalobcov vytyčoval pracovník vtedajšej geodézie. Z vyjadrenia žalobcov bolo zrejmé, že od roku 1970 takto vytýčený pozemok po oplotení užívali. Hranica pozemku sa nemenila. Žalovaná v konaní nepreukázala, že by namietala vytýčené hranice pozemku v roku 1970. Súd preto konštatoval, že žalobcovia nepretržite držali od roku 1970 predmetný pozemok až doposiaľ. Podstatným v konaní bolo posúdenie otázky, či žalobcovia 1/, 2/ boli dobromyseľní držitelia so zreteľom na všetky okolnosti, že im patrí právo užívania spornej nehnuteľnosti. V tejto súvislosti súd uviedol, že pri skúmaní, či bol držiteľ dobromyseľný alebo nie, treba posudzovať toto objektívne a brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, mal, resp. mohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Žalobcovia 1/, 2/ ako laici sa v dobrej viere spoliehali na vytýčenie hraníc zamestnancom geodézie. Pre úplnosť súd dodal, že ak by aj nejaké pochybnosti o oprávnenosti držby žalobcov boli, v zmysle § 130 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, sa predpokladá, že držba je oprávnená. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. februára 2011 sp. zn. 16 Co 181/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobcom 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a zároveň vyslovil, že žalovaná na ich náhradu nemá právo. Rozhodnutie odôvodnil tým, že prvostupňový súd vo veci správne zistil skutkový stav, správne vyvodil právne závery a vo veci aj správne rozhodol. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Hranice pozemku žalobcov vytyčoval pracovník vtedajšej geodézie. Takto vyznačenú hranicu žalobcovia riadne oplotili a od roku 1970 v dobrej viere pozemok užívali a obhospodarovali. Následne v roku 1977 skolaudovali rodinný dom a od tohto roku tu bývajú nepretržite. Správne postupoval súd prvého stupňa, keď zisťoval, či na strane žalobcov došlo k naplneniu všetkých podmienok týkajúcich sa vydržania pozemku. Spornou pre vydržanie daného pozemku bola iba podmienka týkajúca sa dobromyseľnosti držby pozemku. Pokiaľ sa jedná o plynutie vydržacej lehoty, túto podmienku žalobcovia splnili. Oprávnená držba teda predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere,

že mu vec alebo právo patrí, a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Tieto podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Súdna prax je jednotná v tom, že posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie, je potrebné vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska. Je potrebné vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej normálnej opatrnosti, ktorú s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu, od každého možno požadovať, mal, resp. mohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Žalobcovia sa spoliehali na správnosť vytýčenia hranice zamestnancom geodézie, ktorú žiaden subjekt do roku 2007 nenamietal. Ani prípadné zakreslenie parcely č. X. na geometrickom pláne z 20. marca 1979 nemuselo u žalobcov vyvolať presvedčenie, že užívajú aj pozemok, ktorý im nepatrí. Vytýčením hraníc, ktoré bolo nesporné, sa žalobcovia chopili držby aj tej časti parcely, ktorú nekúpili a boli v dobrej viere, že sú vlastníkami i tejto časti. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne, prípadne aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p. Vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. dovolateľka videla v tom, že vo veci nebolo pred odvolacím súdom nariadené pojednávanie. V dôsledku tohto postupu odvolacieho súdu nemohla žalovaná ani navrhnúť odvolaciemu súdu pripustenie dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. (z dôvodu posúdenia rozhodnutia po právnej stránke zásadného významu). Žalovaná sa tak ocitla v pozícii bez možnosti podať proti predmetnému rozhodnutiu mimoriadny opravný prostriedok. Zastáva názor, že žalobcovia neboli dobromyseľní, a preto neboli splnené podmienky pre vydržanie. Súd nesprávne právne zhodnotil správne zistený skutkový stav. Uviedla, že súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalobcovia 1/, 2/ vo svojom vyjadrení uviedli, že dovolanie je nedôvodné. Navrhli ho nepripustiť a zaviazat' žalovanú k náhrade trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243 ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Žalovaná dovoláním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozsudkov. Prípustnosť dovolania preto z § 238 O.s.p. nemožno vyvodiť.

So zreteľom na dôvod dovolania a zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až

e/, g/ O.s.p. nenamietala a vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalovanej neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces žalovaná vyvodzuje z toho, že odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

V danej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol. Súd prvého stupňa rozhodol vo veci na pojednávaní a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a podobne. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd ani neopakoval dokazovanie (resp. nedoplňal).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že tým, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p., nebola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami.

Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že nemohla navrhnúť, aby odvolací súd pripustil dovolanie, je potrebné uviesť, že toto mohla žalovaná navrhnúť aj vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, prípadne kedykoľvek počas odvolacieho konania. Navyše pripustenie dovolania odvolacím súdom nie je ani viazané na návrh účastníka konania (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2003 sp. zn. Obdo V 79/2000). Je len na zvážení odvolacieho súdu, či pripustí dovolanie proti svojmu rozsudku alebo nie (bez ohľadu na návrh účastníka). Túto námietku dovolateľky dovolací súd taktiež nepovažoval za dôvodnú.

K námietke žalovanej, že súdy nesprávne právne vec posúdili dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatoval, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej odmietol v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcom 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k dovolaniu žalovanej z 18. októbra 2011 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby dovolací súd určil podľa § 11

ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 57 €, zníženej o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky – ide o spoločný úkon pri zastupovaní dvoch osôb), t.j. 28,50 €, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu 7,41 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a spolu s 20 % DPH (7,18 €) predstavuje sumu 43,09 € za zastupovanie jednej osoby, pri zastupovaní 2 osôb je to spolu 86,18 €. Keďže žalobcami bola uplatnená nižšia suma, než na ktorú im vznikol nárok, dovolací súd priznal nimi uplatňovanú sumu a to 75,48 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová